

prvý soud vzhledem k pohledávce, namítané započtením, uznal žalovaného povinným, zaplatiti peněz nepřevyšující 300 Kč.

(Rozh. ze dne 18. října 1930, R I 474/30).

Proti žalobě o zaplacení 520 Kč namítl žalovaný započtením vzájemnou pohledávku 310 Kč. **Procesní soud** uznal vzájemnou pohledávku, namítanou započtením, za pravou a uznal žalovaného povinným, by zaplatil žalobci 210 Kč. **Odvolací soud** odmítl odvolání žalovaného jako nepřipustné. **Důvody:** Rozsudkem prvního soudu byl zažalovaný nárok rozštěpen a žalovaná strana odvolává se jen co do částky nepřevyšující 300 Kč, t. j. hranici věcí nepatrných. Jest lhostejno, zdali nárok, o němž vyšší soud má rozhodovati, byl nepatrným již od původu, či zda se stal nepatrným buď následkem obmezení žaloby nebo v důsledku toho, že byl rozštěpen rozsudkem prvního soudu, rozhodným je vždy, že odvolací soud může přezkoumati rozsudek v nepatrné věci jen z důvodů zmatečnosti vypočtených v § 477 čis. 1—7 c. ř. s. (§ 501 c. ř. s.), neboť účelem tohoto ustanovení zákona jest, by odvolací soud byl ušetřen rozhodovati věcně ve věcech nepatrných (srov. rozh. čis. 7158 sb. n. s.).

Nejvyšší soud zrušil usnesení odvolacího soudu a uložil mu, by, nehledě k odmítacímu důvodu, jednal o odvolání žalovaného.

Důvody:

Prvý soud nerozhodl o žalobním nároku v rozsudečném výroku, ač měl tak učiniti, než z důvodů rozsudku a z výroku rozsudečného, kterým odsuzuje žalovaného vzhledem ke vzájemné pohledávce 310 Kč jen k zaplacení 210 Kč 50 h, jest zřejmo, že první soud uznal celou zažalovanou pohledávku 520 Kč za pravou. Z průběhu řízení v první stolici a z odvolání jest zjevno, že se žalovaný domáhá rozsudku, by žalobní pohledávka nebyla uznána za pravou. Jest tudíž předmětem odvolacího řízení celá žalobní pohledávka, která převyšuje hranici bagatelní (§ 448 c. ř. s.), takže neprávem odvolací soud odmítl odvolání, domnívaje se, že jde o věc nepatrnou (§§ 501, 471 čis. 2, 474 druhý odstavec c. ř. s.). Jest proto názor odvolacího soudu mylný (srov. rozh. nejv. soudu čis. 8018 sb. n. s.). Teprve, až bude zjištěno, zda zažalovaná pohledávka jest po právu, po případě v jaké výši, bude se lze zabývati pohledávkou namítanou žalovaným k započtení.

Čís. 10238.

Ručení dráhy.

Při místních drahách nelze spatřovati příhodu v dopravě v tom, že koleje za železničního provozu nejsou volné.

Dráha byla by odpovědna za škody způsobené tím, že se bezpečnostní opatření, jež železniční správa dráze uložila, v době úrazu uká-

**zala následkem změněných místních nebo dopravních poměrů nedosta-
tečnými nebo neúplnými. Při místních drahách lze od dráhy žádati jen,
by učinila taková opatření, jež při náležité pozornosti obyvatelstva
v oblasti místních drah budou uznána pro jeho bezpečnost za dostatečná.**

(Rozh. ze dne 18. října 1930, R I 779/30.)

Dva roky stará žalobkyně utrpěla úraz, byvši na přejezdu místní dráhy, nechráněném závorami, přejetá osobním vlakem. Žalobní nárok na náhradu škody proti dráze neuznal procesní soud prvního st. l. i. c. důvodem po právu. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by, vyčkaje pravomoci, ji znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Žalobkyně opírá svůj nárok o zákon ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák. Jest tedy na ní, by prokázala, že úraz a s ním spojená škoda způsobena byla příhodou v dopravě, a není správný názor odvolacího soudu, vyslovený v usnesení v této věci ze dne 11. dubna 1929, že jest spatřovati příhodu v dopravě již v tom, že tělesné poškození žalobkyně bylo bezprostředně způsobeno osobním vlakem, hnaným parní silou a jezdícím na kolejích (úraz z provozu — Betriebsunfall). Tento názor jest v rozporu s § 1 uved. zákona, jenž nestanoví prostě ručení železnic z provozních úrazů, nýbrž předpokládá, že poškození na těle neb usmrcení člověka způsobeno bylo příhodou v dopravě, přesně tedy rozlišuje mezi příhodou v dopravě jako příčinou a úrazem, jako důsledkem této příhody. Za příhodu v dopravě pokládati jest událost v provozu železnic, jež se odchyluje od normálního provozu, jest o sobě způsobilou přivoditi poranění na těle neb usmrcení člověka a nemá příčinu v osobě poškozeného. Není sporu o tom, že se úraz stal v provozu místní dráhy, povolené a zřízené podle zákonů ze dne 17. června 1887, čís. 81 ř. zák., 31. prosince 1894, čís. 2 ř. zák. na rok 1895 a 8. srpna 1910, čís. 149 ř. zák. o drahách nižšího řádu. Tyto zákony poskytují místním drahám určité úlevy, mezi nimi, že z pravidla nemusí zřídit závor. Jest tedy pravidlem, že, jde-li o místní dráhu, používají za provozu dráhy tratí, jmenovitě na přejezdech, i jiná vozidla a chodci a nelze proto v takovém případě (místní dráha) shledávati příhodu v dopravě ani v tom, že koleje za železničního provozu nejsou volné. O příhodě v dopravě lze mluvit jen, nešetřila-li dráha předpisů pro železniční provoz vůbec anebo pro provoz místní dráhy zvláště vydaných, zkrátka, vedl-li podnik v kritické době železničního provozu způsobem bezpečnost lidí ohrožujícím. Jak plyne z přípisu ministerstva železnic ze dne 19. února 1929, jehož se první soud dovolává, nebyla místní dráha, o níž tu jde, ani při politické pochozí komisi v roce 1899, ani při technicko-policejní zkoušce předepsána zvláštní bezpečnostní opatření pro kritický

přejezd, leda, že dráha nesmí tam překročiti dovolenou rychlost jízdy 25 km za hodinu, že musí postaviti na vzdálenost 200 m ve směru jízdy, buď z jedné nebo z obou stran přejezdu zvláštní návěstní kolík pro strojvůdce a že mají obdržeti přejezdy v úrovni na obou stranách kolejí výstražné tabulky s nápisy »Pozor na vlak«, »Achtung auf den Zug«. Že dráha tyto podmínky nesplnila nebo nedodržela, nebylo ve sporu prokázáno. V tom, že dráha při zřízení trati na kritickém přejezdu nezřídila závory, pokud se týče neučinila jiná bezpečnostní opatření, nelze tedy spatřovati nic nepravdivého ani protiprávního. Při posouzení této otázky, po případě i otázky, zda příhoda v dopravě byla neodvratitelnou (§§ 1, 2 cit. zák.), jest vycházeti z poměrů, jež následkem zákona o místních drahách jsou zákonné a normální, tedy i z toho, že dráha nebyla povinna postaviti závory, pokud se týče učiniti jiná bezpečnostní opatření na kritickém přejezdu a že podmínky, za kterých podle shora uvedeného přípisu ministerstva železnic mohlo sejíti z umístění závor a jiných opatření při schválení trati a železničního provozu s hlediska bezpečnosti dopravy skutečně také úplně vyhovovaly. Ovšem by to o sobě žalovanou stranu nesprostilo zodpovědnosti za škody při provozu, neboť dráhy všeobecně jsou povinny zříditi a udržovati veškerá opatření, jež jsou podle zkušenosti a technické vědy způsobila zabrániti úrazům, a byla by tedy žalovaná strana zodpovědná za škody, způsobené tím, že se bezpečnostní opatření, jež železniční správa dráze uložila, v době úrazu ukázala následkem změněných místních anebo dopravních poměrů nedostatečnými anebo neúčelnými. To však žalobkyně ve sporu tvrdila a o tom vedla důkazy; leč prvý soud se tímto tvrzením žalobkyně neobíral a správně proto odvolací soud vytýká, že řízení v prvé stolici zůstalo v tomto směru kusým. Ovšem nebude lze ani v tomto směru ponechati nepovšimnutým, že jde o dráhu nižšího řádu, od níž lze žádati jen, by učinila opatření taková, jež při náležité pozornosti obyvatelstva v oblasti místních drah, z nichž především má prospěch toto obyvatelstvo, budou uznána pro jeho bezpečnost za dostatečná. Prokáže-li žalobkyně, že následkem změněných poměrů bylo nutno zříditi na kritickém místě závory, pokud se týče jiná bezpečnostní opatření a že tedy podnik provozoval železniční provoz způsobem bezpečnost lidí ohrožujícím, neučiniv tato opatření, jest tu příhoda v dopravě podle § 1 zmín. zák., poněvadž takový provoz železnice neodpovídá normálnímu železničnímu provozu; nemůže pak býti řeči ani o vyvíňovacím důvodu § 2 uved. zákona, neboť vymyká se způsob provozování dopravy na kritickém místě úplně vlivu žalobkyně i vlivu osoby třetí a nelze tedy o nich tvrditi, že příhodu v dopravě zavinili, pokud se týče spoluzavinili. Z těchto důvodů, jež se ovšem v podstatě odchylují od důvodů odvolacího soudu, nebylo rekursu vyhověno. K vůli úplnosti se dodává, že žalovaná strana ve sporu také namítala a dále namítá, že ú r a z byl zaviněn třetí osobou (opomenutím řádného dohledu), že tím neuplatňuje vyvíňovací důkaz § 2 zmín. zákona, jenž vyžaduje, jak bylo již zdůrazněno, že třetí osoba zavinila p ř í h o d u v d o p r a v ě, že žalovaná strana tím spíše popírá předpoklad § 1 zmín. zákona, totiž, že ú r a z

způsoben byl příhodou v dopravě, tvrdíc, že způsoben byl zaviněním osoby třetí.

Čís. 10239.

Bylo-li nesporným soudem právoplatně rozhodnuto, že manželský otec není po určitou dobu povinen platiti výživné na své nezletilé děti, nemůže se ani ten, kdo v době té děti živil, domáhati na otci náhrady (§ 1042 obč. zák.) nákladu na děti. Rozhodnutí, zbavující otce povinnosti k placení výživného, platí od prvního dne měsíce následujícího po podání návrhu na placení výživného.

(Rozh. ze dne 18. října 1930, Rv I 1860/29).

Žalobkyně domáhala se na Václavu P-ovi náhrady nákladu, jež vynaložila na nezl. manželské děti žalovaného za dobu od 1. července 1919 do 1. července 1923. Procesní soud první stolice uznal částečně podle žaloby, odvolací soud vyhověl odvolání žalovaného potud, že nepřiznal žalobkyni náhradu za náklad za dobu od 1. července 1919 do počátku března 1920, a uvedl v tomto směru v důvodech: Jde o nárok podle § 1042 obč. zák., jímž i první soud odůvodňuje své rozhodnutí. Předpokladem nároku toho jest, že někdo učiní za jiného náklad, jež by tento podle zákona byl musil sám učiniti. Jest proto předem vyřešiti otázku, zda a pokud byl žalovaný v době, o kterou jde, povinen hraditi náklady na výživu a na výchovu svých dětí. O sporných vyživovacích nárocích nezletilých dětí proti manželskému otci náleží rozhodovati příslušnému soudu opatrovnickému v řízení nesporném. Podle spisu Nc I 454/19 okresního soudu domáhala se nynější žalobkyně již v září 1919 toho, by Václav P. byl uznán přispívati jí přiměřeně na výživu a na výchovu svých dětí, jež byly u ní v Praze. Návrh ten byl usnesením ze 14. února 1920 zamítnut. Do usnesení toho, jež doručeno bylo nejen kollisnímu opatrovníku dětí, nýbrž i navrhovatelce Marii L-ové, nebyla podána stížnost, takže usnesení to vešlo v moc práva. Bylo tedy příslušným soudem opatrovnickým právoplatně rozhodnuto, že Václav P. pro onu dobu není povinen platiti na výživu svých dětí zdržujících se v cizí domácnosti. Nebyl-li však Václav P. podle rozhodnutí soudu opatrovnického povinen nésti tehdejší náklady na výživu a na výchovu obou dětí, nemůže se ani žalobkyně domáhati na něm náhrady nákladů těch, jelikož za vylíčeného stavu nelze tvrditi, že učinila za něho náklad, jež hraditi byl po zákonu povinen. Zda ono právoplatné rozhodnutí opatrovnického soudu ze 14. února 1920 bylo správné či nikoli, nelze v tomto sporu přezkoumávati, to tím méně, ana Marie L-ová jako navrhovatelka byla přímou účastnicí onoho nesporného řízení a do rozhodnutí toho, její návrh zamítajícího, si ani nestěžovala. Podle spisu P 43/20 podala nynější žalobkyně Marie L-ová 5. března 1920 nový návrh, aby Václav P. byl zbaven moci otcovské a přidržen plniti své povinnosti otcovské k dětem. Návrh ten došel vyřízení usnešením okresního soudu ze dne 6. září 1923